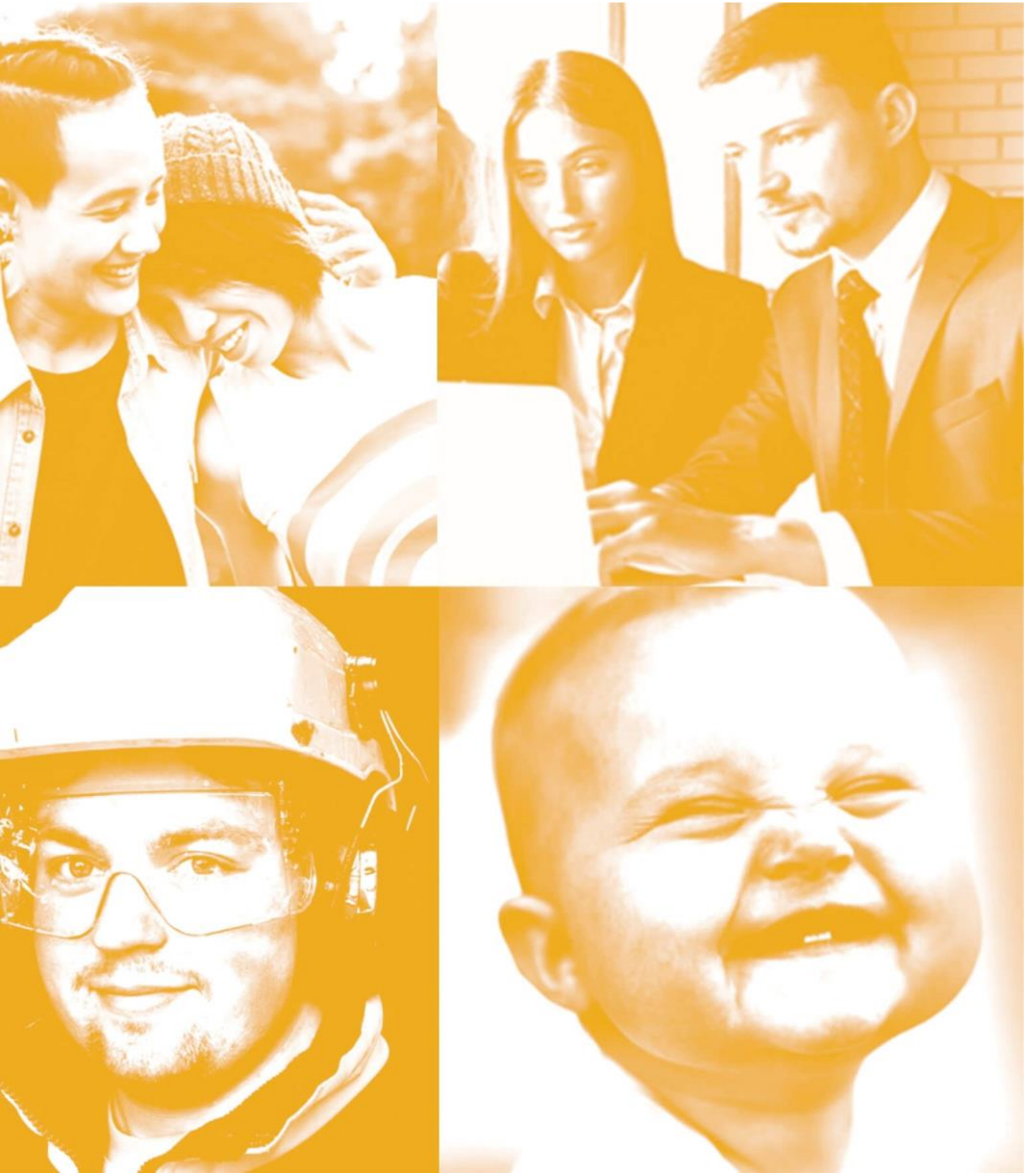

Hallituksen esitys eduskunnalle 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 62/2022 vp)

Marjaana Maisonlahti
hallitusneuvos

18.5.2022

Esityksen tavoitteet ja tausta

Hallitusohjelman tavoitteet:

Työllisyysasteen nousu 15-64 vuotiaiden ikäryhmässä

Osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien, nuorten, ikääntyvien ja maahanmuuttajataustaisten osallistuminen työmarkkinoille

Esityksen tavoite:

Edistää 55 vuotta täyttäneiden työllisyysastetta sekä parantaa heidän työmarkkina-asemaansa ja työssä jaksamistaan. Hallituksen esitys muodostaa kokonaisuuden, ja tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä arviolta 8 300 henkilöllä ja julkista taloutta arviolta 200 miljoonalla eurolla vuoden 2029 tasossa.

Lisäpäivien asteittainen poisto perustuslain 18 19 §:n valossa

Aluksi myöhennetään ja vuonna 1965 syntyneistä alkaen poistetaan palkansaajan työttömyyspäivärahan lisäpäivien muodostama varhaisen työstä poistumisen väylä, joka heikentää ikääntyvien työllisyyttä.

Työttömyysturvan lisäpäiväoikeus voi kasvattaa ikääntyneiden työttömyyttä kahta kautta. Ensinnäkin lisäpäiväoikeuden olemassaolo saattaa kohdentaa irtisanomisia nimenomaan ikääntyneisiin. Toiseksi lisäpäiväoikeuden on arvioitu heikentävän ikääntyneiden työttömien uudelleentyöllistymisen todennäköisyyttä.

Havainnot aiempien ikärajamuutosten yhteydessä.

Yksilöllä jatkossakin oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyysturvajärjestelmän kautta lisäpäiväoikeuden poistamisesta huolimatta.

Voimaan olisi edelleen jäämässä joukko ikääntyvien perus- tai ansiopäivärahaoikeuden syntymistä tai jatkamista koskevia turvaavia säännöksiä.

Uusi muutosturva perustuslain 6 ja 18 §:n valossa

Uusi muutosturvakokonaisuus sellaisille 55 vuotta täyttäneille palkansaajille, jotka on irtisanottu taloudellisella tai tuotannollisella irtisanomisperusteella oltuaan saman työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta.

Uuden muutosturvakokonaisuuden tavoitteena on varhentaa kohderyhmään kuuluvien kohdalla työnhakijaksi ilmoittautumista ja näin muun muassa osaamiskartoitusten piiriin tuloa, ja koulutuksen kautta – myös irtisanomisaikana toteutettavan koulutuksen mahdollisuuksien parantamisen kautta - vahvistaa osaamista ja antaa tukea uudelleen työllistymiselle.

Muutoksilla korvattaisiin kumottavaksi esitettyä lisäpäiväoikeutta, ja lisäksi työnantajille kohdistuvalla muutosturvan rahoitusvastuulla pyritään vaikuttamaan ikäryhmään kohdistuviin irtisanomisiin.

Osa-aikatyö perustuslain 18 §:n 2 momentin valossa

55 vuotta täyttäneiden, saman työnantajan palveluksessa vähintään kolme vuotta olleiden oikeutta työajan lyhentämiseen vahvistetaan työaikalakiin tehtävillä muutoksilla.

Tavoitteena on työssä pysymisen edistäminen työn vapaaehtoista joustavuutta lisäämällä ja sitä kautta työssä jaksamista edistämällä. Tätä kautta edistetään työurien pidentämistä ja ikääntyvien työllisyyttä.

Tutkimustieto työaikajoustojen vaikutuksista.

Ikärajan asettamisen taustalla se, että koko väestön kohdalla osa-aikatyön kasvun katsotaan tyypillisesti vähentävän tehdyn työn määrää.

Yhteenveto, eli ehdotetut muutokset ja niiden arvioidut vaikutukset kokonaisuutena

Työllisyysvaikutusten kannalta keskeinen muutos on työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden poistaminen, johon kuitenkin liittyy yksilötasolla myös negatiivisten vaikutusten mahdollisuus.

Ehdotettujen uuteen muutosturvakokonaisuuteen ja osa-aikatyöhön liittyvien muutosten arvioidaan myös kokonaisuutena edistävän 55 vuotta täyttäneiden työllisyyttä toisaalta sitä kautta, että työnantajille luotaisiin maksuvastuun kautta negatiivinen kannuste olla kohdistamatta irtisanomisia ikääntyviin ja toisaalta sitä kautta, että edistettäisiin irtisanotuksi tulleiden mahdollisimman nopeaa työllistymistä.

Työssä pysymistä ja työurien pidentymistä voidaan edistää myös mahdollistamalla työssä oleville paremmat työajan joustot.

Uuden muutosturvakokonaisuuden kohdentamisen kannalta on syytä kiinnittää huomiota käytettävissä olevaan työttömyyden pitkittymisen riskiä kuvaavaan tietoon.

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Perustuslakivaliokunta

18.5.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 62/2022 vp)

